

O KARAŠEVSKOJ ANTROPONIMIJI IZ XVI VEKA

U radu su imena i prezimena zapisana u turskom teferu iz 1579. godine podvrgnuta etimološkoj i strukturnoj analizi. Budući da se istraživanjem antroponimije bilo koje manje ili veće zajednice mogu izvesti zaključci o etničkom poreklu dotične zajednice, osnovni cilj rada jeste da se na osnovu analize karaševskih antroponima iz pomenutog turskog tefera iz 1579. godine ustanovi etnička struktura stanovništva karaševske enklave u drugoj polovini XVI veka. Drugi cilj rada jeste da se, na osnovi podataka iz pomenutog tefera, iznesu podaci koji se odnose na veroispovest Karaševaka iz tog perioda.

Gljučne reči: Karaševci, Banat, turski tefer, antroponimi, etnička struktura, veroispovest.

1. Osnova za ovo istraživanje jeste rad turkologa Tibora Halasi–Kuna „Ottoman Data and the History of the *Krašovans*” (Halasi–Kun, 1983)³, u kojem su, uz kraći istorijsko–lingvistički osvrt na problematiku porekla Karaševaka i njihovog govora, dati karaševski antroponimi ispisani iz jednog turskog tefera (turske poreske knjige) iz 1579. godine.

1.1. Ovim istraživanjem autori žele postići dva osnovna cilja: a) da se na osnovu strukturne i etimološke analize karaševskih antroponima zabeleženih u pomenutom teferu iz 1579. godine (*Mufasal 579*) ustanovi etnička struktura karaševskih naselja u drugoj polovini XVI veka⁴ i b) da se iznesu novi podaci koji se tiču veroispovesti Karaševaka u tom periodu.

¹ mradan54@yahoo.com; miliana83@yahoo.com

² Rad je nastao u okviru projekta *Istraživanje kulture i istorije Srba u Rumuniji* Centra za naučna istraživanja kulture Srba u Rumuniji.

³ Na rad Halasi–Kuna skrenuo nam je pažnju naš rođak, Milja M. Radan (nadimak: *Kumesar*; Karaševo, br. 492), apsolvent Odeljenja za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu, za šta mu iskazujemo veliku zahvalnost.

⁴ U jednom budućem radu uradićemo studiju u kojoj ćemo uporediti ove antroponime sa karaševskim antroponimima navedenim u radu Kriste Zach (Zach, 1979) i sa današnjim karaševskim antroponimima sa ciljem da se stekne uvid u evoluciju i promene do kojih je došlo tokom skoro pola milenijuma u etničkoj strukturi karaševske zajednice.

2. Budući da je počev od druge polovine XIX veka karaševska etnička enklava pobudila ogromno interesovanje naučnika koje ni danas ne jenjava, a njihova istraživanja su iznedrila brojne kontroverzne zaključke o etničkom poretku karaševskog življa i njihovih govora, Karaševci su dobro poznati u stručnoj lingvističkoj, etnološkoj, istorijskoj i folklorističkoj literaturi, zbog čega ćemo u ovom uvodnom delu veoma sažeto navesti samo najosnovnije podake o njima⁵ i istaći nove podatke o neatestiranim karaševskim naseljima koja se pojavljuju u turskom teferu.

2.1. Karaševska etnička enklava, koju čine sedam naselja – *Jábalče* (Iabálcea / 1564)⁶, *Karáševo* (Carásova / 1333), *Klokótič* (Clócotici / 1690 – 1700), *Lúpak* (Lúpac / 1598), *Nérmiđ* (Nérmet / 1723), *Rávník* (Ráfnic / 1690 – 700) i *Vódnic* (Vódnic / 1723), smeštena je u živopisnoj kotlini reke Karaša, u njenom gornjem toku, u podnožju najveće banatske planine Semenik (Karaš–severinska županija). Od navedenih sedam naselja, Karaševo je najveće i najstarije, prvi put zabeleženo u dokumentima 1333. godine pod imenom *Karasov* (Radan, 2015: 33). Nema sumnje da su ova naselja postojala i pre prvog gorenavedenog pomena, a u prilog tome idu pojedine informacije o njihovom postojanju pre prvih osvedočenih zapisa koje pojedini autori pominju u svojim napisima, ali ne navode izvor(e) iz kojih su informacije preuzeli (vidi, npr. Mihalik, 2021: 120)⁷. Tako, na primer, Friđeš Pešti navodi da su čak tri od navedenih sedam naselja – Karaševo, Jabalče i Lupak – postojala 1393. godine (Frigyes, II–1: 258), a rumunski istoričar Trajan Simu tvrdi da je 1030. godine u Karaševu postojao pravoslavni manastir (v. Radan, 2015: 48; Simu, 1924: 478).

Još jedan argumenat koji ide u prilog tome da je ova pretpostavka tačna nalazimo i u drugim radovima u kojima se navode neka druga naselja u karaševskom ataru kojima se gubi trag tokom vremena (v. Radan, 2015: 35–36), a njihova lokacija nije do danas utvrđena ili je približno utvrđena. Tako, na primer, u navedenom turskom teferu iz 1579. godine⁸, pored već poznatih karaševskih naselja – „Varoş–i Kiraşova” (grad *Karaševo*), koji je pripadao Bokšanskoj nahiji (*Boğça nahiyesi* /Bokša /rum. Bocşa/), „Mezraa–i Ravnik, nezd–i varoş–i Kiraşova”⁹, „Mezraa–i

⁵ Sažet pregled ove problematike vidi u nekim našim radovima: Radan, 2015: 21–82, 253–269; Radan, Uskatu, 2015: 87–102; Radan, 2011: 445–450 i dr.

⁶ U zagradama je najpre dat zvanični, rumunski naziv naselja., a iza kose linije godina prvog pominjanja u pisanim izvorima (v. Radan, 2015: 37).

⁷ Mihalikova monografija o gradu Rešici štampana je na mađarskom jeziku 1896, koja je prevedena na rumnuskij jezik 2021.

⁸ U teferu *Mufassal* 579 dat je pojedinačni spisak poreskih obveznika (imena i prezimena glava karaševskih porodica).

⁹ U prevodu: „Obradivo zemljište Ravnika, zaselak varoši Karaševa”. Uz svaki navedeni toponim stoji isti tekst, nakon kojega se navode veoma kratki podaci o zanimanjima meštana; ilustracije radi dajemo celi tekst za jedno naselje na turskom i u prevodu: „Mezraa–i Ravnik, nezd–i varoş–i

Nörmit', ...” (Nérmiđ – zaselak varoši Karaševa) – navedeni su sledeći do sada nepoznati toponimi zaselaka koji su pripadali varoši Karaševa: „Mezraa–i Istarikovač¹⁰, nezd–i varoş–i Kiraşova.” (Starikovac), „... Yaraşova, ...“ (Jarašova), „... Voylova, ...“ (Vojlova), „Dolna– ve Gorna–Gorkuloğ ...“ (Halasi–Kun, 1983: 160). Napominjemo da je šest navedenih naselja, koja su administrativno pripadala varoši Karaševu, smešteno severno od reke Karaša. U teferu se pominje i sedmo naselje pod imenom *Mala–Kiraşova*, smešteno na južnoj obali Karaša, koje je od svojih sunarodnika iz grada Karaševa delila jedino reka Karaš (v. Sl. 1). Međutim, ovo manje naselje, koje je imalo približno 95 stanovnika, zbog svog geografskog položaja pripadalo je drugoj nahiji – *Karaşova–Bitilnik nahiyesi* (Halasi–Kun, 1983: 161). Obe nahije bile su u sastavu Temišvarskog sandžaka. Na osnovu analize raznih srednjovekovnih mapa i lingvističke analize toponima¹¹, Halasi–Kun dovodi u vezu *Istarikovač* i *Yaraşovu* sa Lupakom, jer su na raznim mapama zaseoci označeni u njegovoj neposrednoj blizini, *Voylovu* sa Jabalčem, *Gorna–Gorkuluğ* identifikuje sa Klokočićem, a *Dolna–Gorkuluğ* sa Vodnikom (Halasi–Kun, 1983: 161–163). U vezi sa varošem *Kiraşova*, po kojem je u prošlosti dobila ime cela županija (*Krassó vármegye, Krassószörénymegye*, danas *Caraş/–Severin*), Halasi–Kun napominje da su nekada ovo ime nosila tri susedna ali ne identična naselja, koja će kasnije činiti jedno naselje – Karaševo: a) tvrđava *Krassófő* ili *Krassó*, prvi put zabeležena 1247. pod imenom *Castrum Crassou*, a 1358. kao *Castrum regis maiestatis Crassou* (Karaševci je danas zovu *Túrski grát*) (Halasi–Kun, 1983: 161; v. i: Radan, 2015: 32–33); b) *Nagykrassó* ili *Krassó oppidum* /u teferu: *varoşi Kiraşova*/, udaljeno oko 1,5 km od pomenute tvrđave i smešteno, kao i tvrđava, na severnoj obali Karaša i c) *Kiskrassó* ili *Krassó /Krassovec vila* (selo), *Kariaschiz*, odnosno *Mala–Kiraşova* u turskom teferu/ (Halasi–Kun, 1983: 161; v. i: Radan, 2015: 32–33). U teferu se navodi da je u momentu priključenja Bokšanskoj nahiji predstavnik (načelnik) varoši Karaševo bio *D'urd' Ivanovi'* (Đurađ Ivanović) i imao je zvanje „keniz“ (kneza), za koje je posedovao „berat“, tj. pisanu potvrdu o tom zvanju, što znači da su Karaševci tokom vremena imali poluautonomni status, uključujući u doba turske vladavine Banatom. Prema proračunima Halasi–Kuna, varoš *Kiraşova* je 1579. imala oko 1880. stanovnika, što znači da je bila drugo naselje po veličini u Banatu posle Temišvara (Halasi–Kun, 1983: 164; v. i: Radan, 2015: 34).

Kiraşova. Varoş-i mezbure halkı ziraat edip ve kovan tutup ve çayırın biçip öşür verirler” / „Obrađiva zemlja Ravnika, zaseoka varoši Karašova. Stanovništvo zaseoka obrađuje i čuva košnice i daje nam blaženstvo” (Halasi–Kun, 1983: 160).

¹⁰ Ime zaseoka treba čitati *Starikovac*, jer Turci ubacuju protetičko „i“ ispred suglasničkih grupa *st, sp*. Veliku zahvalnost iskazujemo kolegici Tatjani Katić sa Katedre za orijentalistiku Filološkog fakulteta Univerziteta u Beogradu, koja nam je mnogo pomogla u pravilnom iščitavanju imena i prezimena iz spiska, kao i u prevodenju značenja pojedinih turskih leksema iz tefera. Takođe, zahvaljujemo se na pomoći i kolegi i prijatelju, umirovljenom univerzitetskom profesoru dr Radivoju Mladenoviću.

¹¹ Lingvistička analiza pojedinih toponima nije, po našem mišljenju, ubedljiva (npr. *Gorkuluğ*).

2.2. Nedovoljno poznavanje i/ili prenebregavanje (ponekad namerno) ionako malobrojnih srednjovekovnih dokumenata o istorijskoj prošlosti Banata i verskom stanju stanovnika ovog područja, a u pojedinim slučajevima, iz političkih pobuda, tendenciozno iskrivljavanje činjenica radi dokazivanja „određenog porekla“ ove zajednice, doprineli su usložnjavanju problematike etničkog porekla Karaševaka i uneli veliku pometnju u etničkom opredeljivanju, naročito kod običnih ljudi. I drugi činioци – arhaičnost govora i običaja, specifična nošnja, osobit mentalitet i dr. doprineli su, pogotovo kod nestručnjaka, povećanju „zagonetnosti“ ove enklave, ali glavni uzrok brojnih kontradiktornih, čak i oprečnih zaključaka formulisanih tokom sto i više godina o etničkom poreklu Karaševaka jeste, bez dvojbe, katolička veroispovest Karaševaka.

2.2.1. Iz srednjovekovnih dokumenata proizilazi da je sve do XIII veka stanovništvo Banata, uključujući i Južne Slovene (Karaševke) iz gornjeg toka Karaša, bilo pravoslavne veroispovesti (Simu, 1924: 478; Radan, 2015: 48; Radan, Uskatu, 2015a: 88). Od XIII do XVIII veka, rimski Papa u saradnji sa ugarskim kraljevima (do Mohačke bitke 1526. godine) konstantno pokušavaju da pokatoliče pravoslavne Banačane, Srbe i Rumune, ali sa malim uspehom. Prozelitska politika Katoličke crkve nastavljena je i za vreme turske okupacije Banata (v. Zach, 1979), istina nešto slabijim intenzitetom, i nastavljena je nakon uspostavljanja habsburške administracije nad ovom oblašću (Radan, 2011: 446–448; Radan, 2015: 48–50; Radan, Uskatu, 2015a: 89–90). U srednjovekovnim izvorima navodi se, s jedne strane, da je Karaševo 1332. ili 1333. godine podignuto na rang katoličkog protoprezviterata, a s druge strane, Karaševci se u više navrata pominju kao *šizmatici*, što znači pravoslavci (Radan, 2015: 52). Postavlja se pitanje kako objasniti ove dve informacije koje jedna drugoj protivreče? Po našem mišljenju, objašnjenje postoji. Podaci iz srednjovekovnih dokumenata ukazuju na činjenicu da je stanovništvo onih banatskih naselja koja su se nalazila u neposrednoj blizini pograničnih srednjovekovnih mađarskih tvrđava, koje su imale veoma važnu ulogu u odbrambenom sistemu južne Ugarske i bile u vlasništvu mađarskih kraljeva, bilo katoličke vere; najverovatnije su stanovnici dotičnih naselja „milom ili silom“ morali da prihvate katoličku veroispovest. U slučaju Karaševa, teško je danas utvrditi da li su ti tadašnji katolici bili samo u tvrđavi *Krassófő* (ili *Krassó*) ili i u varoši Karaševo (*Krassó oppidum / varoši Kirašova*). Najverovatnije ih je bilo i u varoši Karaševo, u kojoj je bilo, možda u znatno većoj meri, i pravoslavaca. Možda se tako može objasniti pominjanje Karaševaka kao *šizmatika*. Pri odgonećanju pitanja zašto su Karaševci smatrani šizmaticima, treba uzeti u obzir i činjenicu da se deo izbeglica iz srpskih krajeva južno od Dunava prispelih u Banat u razdoblju od XIV do XVII veka nastanio i u karaševskim naseljima, a opravdano je pretpostaviti da je većina njih bila pravoslavne vere, što predstavlja još jednu indiciju da su Karaševci, ako ne svi, bar većim delom, zaista prvobitno bili pravoslavci (Radan, 2015: 51–53; Mihalik, 2021: 119). I malobrojna sačuvana narodna predanja, iako sa pojedinim kontradiktornim elementima u sebi, u suštini govore

u prilog tome da su preci Karaševaka bili preobraćeni od franjevaca iz pravoslavne u katoličku veru i da su se u Karašku dolinu doselili iz srpskih krajeva (Radan, 2015: 45–46). U tom kontekstu spominjemo jedno veoma interesantno predanje vezano za doseljavanje Karaševaka u Banat, zabeleženo u monografiji Šandora Mihalika o gradu Rešici. Prema predanju, u momentu doseljenja¹² u Karašku dolinu, preci Karaševaka zatražili su dozvolu od mađarskih vlasti da se tu nasele i dobili su odobrenje samo pod uslovom da iz pravoslavne pređu u katoličku veru, a za donošenje odluke ostavljeno im je veoma kratko vreme: “...oni su trebali da odluče u vremenskom intervalu od ponoći do poja petlova. Ujutro, odlučili su da pređu na katoličanstvo, te su tako mogli da se nastane na ovim prostorima. Čak i danas rešička deca podsemevaju se Karaševcima imitirajući poj petlova”. (Mihalik, 2021: 120).

Osim indicija, poslednjih decenija izašli su na videlo i dokazi o prvobitnoj pravoslavnoj veroispovesti ovog življa. Jedan od dokaza nalazimo u studiji Kriste Zach (Zach, 1979) koja se temelji na dokumentima pronađenim u Vatikanskom arhivu, u kojoj opisuje rad misija *Kongregacije za propagandu vere* (FIDE) iz Rima u Banatu počev od 1626. godine. Te godine bosanski franjevac Marko Bandulaević ponovo osniva misionarski centar u Karaševu¹³ sa ciljem da stanovnike karaševskih ali i drugih banatskih naselja preobrati u katoličanstvo (Radan, 2011: 448–450). Upornim i strplivim višedecenijskim radom franjevci su ovoga puta uspeli da do početka XVIII veka preobrate sav karaševski živalj u katoličanstvo (Radan, 2015: 56–57).

Konstatacija Halasi–Kuna (1983: 164): „... sudeći prema prezimenima navedenim u registru [tefteru]¹⁴, izgleda da se njegovi stanovnici [reč je o naselju Mala–Kirašova] razlikuju ne samo svojim jezikom [govorom], nego i verskom pripadnošću (izgleda da pravoslavlje preovladava među njima) od svojih slovenskih suseda sa severne obale reke [varoši Kirašova]” potvrđuje našu goreiznesenu tezu. Logički zaključak koji se nameće nakon analize navedenih indicija i činjeničnih dokaza jeste da je znatni, možda većinski deo ovog življa bio pravoslavne veroispovesti.

2.2.2. Sigurne i nepobitne dokaze o etničkom poreklu Karaševaka pružaju njihovi govori. Budući da su govoru /ili govorima/ Karaševaka posvećene brojne studije i čak tri monografije, koje su, inače, vrlo dobro poznate lingvistima,

¹² Prema mađarskim izvorima to doseljavanje desilo se u dve etape - u vreme vladavine kralja Ludvika Velikog i 1393. godine (Mihalik, 2021: 120).

¹³ K. Zach (1979: 49-50) tvrdi da su prve franjevačke misije započele rad u Ugarskoj u XIV veku, a Trajan Simu (1924: 479) tvrdi da su franjevci već u tom veku u Karaševu imali svoje sedište. U pojedinim mađarskim izvorima tvrdi se da su franjevci (i dominikanci) bili prisutni u Banatu i vršili svoju misionarsku delatnost još u prvim decenijama XIII veka (Radan, 2011: 447). Svi ovi podaci o prisutnosti franjevaca u Banatu govore o tome da je banatsko stanovništvo bilo prevashodno pravoslavne vere, te je njihovo delovanje bilo usmereno ka promeni takvog stanja.

¹⁴ U uglastim zagradama data su naša, dodatna objašnjenja.

pa i širem krugu zainteresovanih za ovu problematiku, ovde ćemo dati sintezni zaključak dosadašnjih istraživanja. Većina renomiranih lingvista, pre svega dijalektologa (Lj. Miletić, A. Belić, E. Petrović, J. Melich, P. Ivić, P. Skok i dr.), smatra da su karaševski govori najarhaičniji srpski štokavski govori ekavskog tipa, s napomenom da jedni smatraju da oni pripadaju kosovsko–resavskom, a drugi prizrensko–timočkom dijalektu. Postoje i druge teorije prema kojima su karaševski govori bugarskog, češkog, hrvatskog porekla, pa čak i da je ovaj govor poseban slovenski jezik¹⁵, ali njihova argumentacija uglavnom nije validna, naučno utemeljena.

2.2.3. Počev od druge polovine XIX veka sve do danas objavljeni su brojni etnološki napisi i studije o Karaševcima i u njima su iznesene različite teze o njihovom etničkom poreklu i verskoj pripadnosti u prošlosti¹⁶. U ozbiljnim, naučno utemeljenim studijama, zasnovanim na solidnim i verodostojnim argumentima, zastupljena je teza o srpskom poreklu i o prvobitnoj pravoslavnoj veroispovesti Karaševaka. Navodimo samo jedan od brojnih argumenata koji potvrđuje srpsko etničko poreklo karaševske enklave. Naime, u *Konskripciji iz 1743. godine* habsburške administracije u Banatu (to je, u stvari, spisak poreskih dažbina za 1743. godinu), u kojoj je, među ostalom, pedantno zabeleženo zatečeno etničko i versko stanje u svakom banatskom naselju, u rubrici o nacionalnosti stanovništva naselja Karaševo (u originalu: *Caraschova*) upisano je *Cath. Raitz.* („Srbi katolici“) (Surdu, 1970: 54; Radan, 2004: 25).

3. Dajemo u nastavku imena i prezimena iz turskog teftera (*Mufassal 579*) koje daje Halasi–Kun u svom radu. Za navedena imena i prezimena pokušali smo ustanoviti njihove etimologije (poreklo) i, tamo gde je bilo neophodno, način tvorbe (sufiksi). Istovremeno, upoređujući oblike tadašnjih sa sadašnjim imenima i prezimenima Karaševaka zabeleženih sedamdesetih godina prošloga veka u radovima Mila Tomića (v. Tomić 1 i Tomić 2), ukazujemo na to da li su ta imena i prezimena očuvana kao takva do danas ili su pak, u raznim varijantama, očuvana u današnjim imenima, prezimenima i nadimcima. U vezi sa etimološkom analizom, preciziramo sledeće: a) smatramo *srpskim* sva ona imena i prezimena iz teftera koja nalazimo u srpskoj antroponimiji (srpskim rečnicima i drugim radovima), a čiji su oblici bez dvojbe slovenski; b) tamo gde iza imena stoji „srp. i hrv.“ znači da dotično ime postoji i u Srba i u Hrvata; c) *rumunskim* smatramo imena ili prezimena čiji su oblici neslovenski i uobičajeni su kod Rumuna; ponekad su takvi antroponimi preuzeti iz mađarskog jezika (što se navodi u analizi), pa je teško odrediti da li su iz mađarskog prodrli u karaševsku antroponimiju

¹⁵ Sintezni prikaz dosadašnjih dijalektoloških istraživanja govora Karaševaka vidi kod: Radan, 2015: 57–82.

¹⁶ Sažet prikaz etnoloških radova o Karaševcima vidi kod: Radan, 2015: 63,73–82.

posredstvom rumnskog jezika; d) kod pojedinih imena i prezimena čiji koren ili osnova jesu Slovenski a izvedeni su rumunskim sufiksima, uz moguće srpsko navodimo i moguće rumunsko poreklo (provenijenciju).

3.1. Lična imena

Antal: ime mađarskog porekla (<mađ. *Antal* “Anton” /<lat. *Antonius*/ – Šim: 17; Gros, 2011: 267; DOR: 14)¹⁷.

Bača¹⁸: *Bača* ili *Baca* – srp. ime (v. Bača ili Baca – Grk: 34); budući da je uz ovo ime prezime *Olah* – trebalo bi imati u vidu mogućnost da je ono rumunskog porekla (v. rum. prez. *Baciu* <*baci* /nepoznata etimologija – DELR: 66–67/ “bač, starešina čobana” – Iord: 43, očuvano u nadimcima *Bač'unkónja* – K, *Bășúna* – J (Tomić, II: 209).

Bala: *Bala* – srp. i hr. ime (TMar: 82–82; Grk: 33).

Balaj (x 4)¹⁹: *Balaž* – srp. ime (<srp. *Bal-* + suf. *-aš* < Bratoslav; TMar: 82–82) (v. i rum. prez. *Balaș*, *Balaj* <mađ. *Balázs*, bug. *Balaš* /Iord, 44/); v. i srp. i hr. prez. *Blažević*.

Berta (x 4): *Berta* (m. r. ?!) – žensko ime možda nem. porekla (v. Berta, Bertha ž.r. – Šim: 33–34; Gros, 2011: 169; DO:73–74), ali je u teferu izgleda reč o muškom imenu, pa bi ga mogli možda dovesti u vezu sa srp. i hr. korenom *ber-* + suf. *-ta* (?); očuvano danas možda u prezimenu *Béca* [x 161]²⁰ – K, Kl, L, V (Tomić, 1: 220) i u nadimku *Bécić'* [x 17] – K (Tomić, 2: 209).

Boĝdan (x 4): *Bogdan* – srp. ime (Grk: 38), očuvano danas u prezimenima – K, Kl, N [x 83] (Tomić, 2: 221) i u nadimcima – V [x 1].

Boleša: *Boleša*, *Bolješa* (<*Bole-* + *-ša* /< Boško, Bogdan/ ili od osnove *bolje-* + *-ša* /< Boljemir, Boljeslav – Grk, 41/), nije danas očuvano u ovom obliku.

¹⁷ Ako iza imena ili prezimena zabeleženih u turskom teferu nisu data sadašnja imena ili prezimena Karaševaka u istom ili sličnom (izvedenom) obliku, znači da su dotična iščezla iz karaševskog antroponimijškog fonda.

¹⁸ Radi pravilnog iščitavanja zabeleženih karaševskih imena i prezimena u teferu turskom grafijom, za sledeće turske grafeme dajemo odgovarajuće srpske grafeme: **ç** (**Yanča**, **Ference**) = odgovara našem **č** ili **c**; muklo **ı** (tur) = ne postoji u srpskom jeziku, Turci ga ubacuju između dva suglasnika da bi olakšali izgovor (pr.: **Sirbin**, **Diragomir**, **Vilča**); tur. **y** (**Iliye**) = odgovara našem **j**; tur. **ğ** (**Boĝdan**) = srpsko **g**; tur. **j** (**Balaj**) = srp. **ž**. U primerima tipa: **Istefan**, **Istepit'** i dr, reč je o protetičkom **I** /i/ koje Turci ubacuju ispred suglasničkih grupa **st**, **sp**, **sl** i dr.

¹⁹ Brojka u zagradama iza imena označava broj lica koja dotično ime nose, odnosno, kod prezimena (v. niže 3.2), broj porodica /muških lica/ sa dotičnim prezimenom; ako takvog podatka iza imena ili prezimena nema, znači da su samo jednom zabeležena u teferu.

²⁰ Primere očuvanih karaševskih antroponima koje ovde dajemo crpljeni su iz građe koju je prikupio 1968. godine M Tomić, a rezultate istraživanja objavio je 1972. i 1974. godine (v. Tomić, 1; Tomić, 2). Dakle, navedeni konzervisani karaševski antroponimi do danas ilustruju stanje iz šezdesetih godina prošloga veka.

- Botoš** (prezime: *Olah*): *Botoš* (<srp. imena *Bota* + -oš /v. suf. -oš kod TMar: 124/); v. i rum. prez. *Botoș* (Iord: 76), up. i srp. *Botić*, *Botke* (Grk: 43).
- Bugarin**: *Bugarin* – srp. ime /izvedeno od etnonima *Bugar* sa suf. -in/ (Grk: 47).
- Dojak**: *Dojak* – srp. ime ((Doj/a/- + -ak/Grk:79/).
- Diragoylo** (x 2): *Dragojlo* – srp. ime (<drag- + -ojlo; Grk: 81/), danas *Dragoje* (vrlo retko) – K (Tomić, 2: 235).
- Diragomir** (x 2): *Dragomir* – srp. ime složeno od slovenskih osnova (<drag- + -o- + *mir-*; Grk: 82).
- Dušan**: *Dušan* – srp. ime (< korena *duh* ili *duša*; Grk: 85).
- D'okit'** (x 4): *Đokić* – srp. ime (<dem. *Đoka* /< *Đorđel* + suf. -ić), danas očuvano u brojnim varijantama imena *Đurađ* (*Đ'ured'*, *Đ'oka*, *Đ'urič'ka*) i u nadimcima – *Đ'oka*, *Đ'ud'a*, *Đ'uka*, *Đ'ura*, *Đ'urkin* ..., u svim karaševskim naseljima (v. Tomić, 2: 211).
- D'ura**: *Dura* – srp. ime (<*Đurađ*, *Đurđe* – Grk: 89), očuvano u istom obliku u jednom nadimku u K [x 7] (Tomić, 2: 213).
- D'urad'** (x 15): *Đurađ* – srp. ime (<grč. *Geórgios* – Šim: 95), danas *Đ'ured'* (v. fusnotu 17), očuvano u mnogobrojnim varijantama u nadimcima skoro u svim karaševskim naseljima (Tomić, 2: 213) i u izvedenom prezimenu *Đ'urása* – K (Tomić, 1: 222).
- D'urd'** (x 25): *Đurđ* – srp. ime (<*Đurađ*, *Đurđe*; v. i rum. *Jurj* /= *Žurž*/, *Giurge* /*Đurđe*/ – DO,190–191; v i Tomić, 2: 213).
- D'urka** (x 13): *Đurka* (<*Đur/a*/ + -ka – Grk, 90; v. i rum. *Giurcă* /=*Đurkь*/ <slov. – DO, 191, *Giurcă*, *Jurcă* – DOR, 66; Tomić, 2: 213).
- Fabyan** (x 3): *Fab'iljan* – verov. mađ. ili rum. porekla, od *Fabian* (<lat. *Fabius* – Šim: 111; DOR: 56).
- Ference**: *Ference* – ime mađ. porekla (<mađ. *Ferencz* <*Franciscus* – Šim: 113; Iord: 198), očuvano danas u varijantama prezimena (*F'era* - K) i nadimaka: *F'era*, *F'erič'ka* (K), *F'eráč'a*, *F'erka*, *F'erkić'* (Kl) (Tomić, 2: 221; Tomić, 1: 212).
- Filip** (x 2): srp. i hr. ime (<*Filip* /*Vilip*/ <grč. *Philippos* – Šim: 114–115; Grk: 53, 318), danas konzervisano u istom obliku kao ime u Kl i V (Tomić, 2: 235), i u prezimenu *Filipónja* – N, odnosno u nadimcima: *Filipán*, *Filipóvac*, *Lipán*, *Lipónđa* ... – Kl, N, K, L, J (Tomić, 2: 212).
- Fodor** – mađ. ime (<Fodor /<fodor “krecav”/ <grč. *Thóodoros*; v. i rum. prez. *Fodor* (<mađ.) – Iord.; 204; Šim: 117).
- Gergel**: *Gergel* – najverovatnije od mađ. *Gergely* (up. rum. *Gherghe*, *Ghergul*, *Gherghiu* <mađ. /DOR: 65/) ili od srp. imena *Gerga*, *Gergo* (<Georgije) / Grk: 64/. Danas je oblik ovog imena sačuvan u nadimcima *G'erga*, *G'ergič'ka* – K, Kl, V (v. Tomić, 2: 211).

- Grube i Gruba** – srp. ime/na/, v. Grub, Grube, Gruba (Grk: 69; Šim: 135).
- Ilije: Ilije** – ime najverovatnije rum. porekla (<Ilie), u upotrebi i danas u svim karaševskim naseljima kao ime u obliku *Ilíja* (Tomić, 2: 235) i u izvedenim varijantama u nadimcima: *Il'iić'*, *Ilijónja* – L, *Il'vin* – R, *Ilikónja* – K (Tomić, 2:213).
- Yakup** (x 4): *Jacob* – nije muslimansko, već srp. i hr. hrišćansko ime, danas retko – K, J, N, V (Tomić, 2: 235), očuvano i u nadimcima u L i K (Tomić, 2: 213).
- Yanča: Janča** – srp. ime (<Jan/e/ + -ča – Grk: 103), očuvano kao prezime u K, R, V [x44] (Tomić, 1: 222).
- Yankul: Jankul** – srp. ime izvedeno od korena *Jank/o/* (<Jan <Jovan) sa rum. suf. *-ul* (v. Grk: 103; DOR: LXVI; Ior: 253; Gros: 2011: 9; v. i up. rum ime i prez. Iancu, Iancul), sačuvano u nadimcima u K, R (Tomić, 2: 213) i u samo jednom prezimenu u K (*Jámkul* – nosilac je Rumun, zet u K), odnosno *Jankóv* – R, L [x 6] (Tomić, 1: 222).
- Yanoš** (x 43): *Janoš* – najverovatnije je ime mađ. porekla (<mađ. János), manje je verovatno da je ime srpsko izvedeno od *Jan/e/* + *-oš* (Grk, 103; Šim: 155); danas je ime *Jánaš* retko, – samo po jedno u K i V (Tomić, 2: 235).
- Yovan** (x 6): *Jovan* – srp. ime /biblijskog porekla/ (Grk: 106), očuvano u prezimenu *Jovának* – L.V [x40] (Tomić, 1: 222) i u nadimcima *Jóva* – K, *Jovánić'* – Kl. [x 32] ... i dr. (v. Tomić, 2: 213).
- Kozma: Kozma** – srp. ime izvedeno od imena grčkog svetitelja (Grk: 112).
- Lačko: Lacko** (ili, manje verovatno, *Lačko*) – srp. ime (<Lac/a/ [<Aleksandar, Vladislav ...] + *-ko* – Grk: 118), očuvano u prezimenima – *Láckič'* (L – x 84; V – x 7), *Lácku* – (N – x 2) (Tomić, 1: 222) i u nadimcima – K, Kl, L [x 23] (Tomić, 2: 214).
- Levrinče** (x 6): *Lorence* ili *Lorenče*²¹ (<mađ. *Lörincz*, ali ne isključujemo mogućnost da ima veze sa imenom *Lovren* <Lavrentije – v. Grk: 120), očuvano možda u oblicima nadimaka tipa *Lovrinóv*, *Lovrinč'ić'* – Kl, *Lovrinjás* – L i dr. [x 10] (v. Tomić, 2: 214).
- Lukač** (x 9): *Lukač* – srp. ime mađ. porekla (<mađ. *Lukacs/*; v. srp. *Lukač* <Luka + *-ač* /Grk: 120/), danas očuvano u obliku *Luka* (x 38) u K, Kl, J, N (Tomić, 2: 235) i u brojnim nadimcima [x 28] (v. Tomić, 2: 214; v. niže i prez. *Lukačević*, *Lúkić'*).
- Lupul:** rum. ime (rum. *Lupul* <lup “vuk” + suf. *-ul* /Dor: 312/), očuvano danas samo u nadimcima *Lúpu*, *Lúpul*, *Lúpulj* – K [x 9], J [x 1], *Lupuljása* – K [x 6] (Tomić 2: 215).
- Martin** (x 27): srp. i hr. /kalendarsko/ ime (<lat. *Martinus* <Mars – Grk: 128), očuvano kao ime u svim karaševskim naseljima [x143] i u nadimcima – K, , Kl, L [x 13] (Tomić, 2: 215).

²¹ Najverovatnije je Halasi-Kun pogrešno pročitao ime kao *Levrince* ili *Levrinče*.

- Mihaylo** (prez. *Olah*): *Mihajlo* – srp. ime²² (<grč. *Michaél* – Grk: 138; v. i rum. ime *Mihail* – DO: 279), očuvano u prezimenu *Mihájla* – K [x59] (Tomić, 1: 223) i u raznim oblicima nadimaka [x 42] (Tomić, 2: 215).
- Mihal** (x 57): srp. i hr. ime mađarskog porekla (varijanta imena *Mihailo* – Grk: 138), vrlo rasprostranjeno danas u obliku *Milja* [x 476] (v. i up. rum. ime *Mihai*) u svim naseljima (Tomić, 2: 236).
- Mikla**: *Mikla* – verovatno od rum. imena *Micle* (<mađ. korena *Mikl/ós/* + rum. suf. *-ea* – Iord: 304)(v. niže prezime).
- Mikloš** (x 26): *Mikloš* – mađ. ime (<*Miklós*, ekvivalentan srp. imenu *Nikola*, *Mikula* – Grk: 131). U ovom slučaju reč je o mađarizovanom imenu *Nikola* ili *Mikula*, što nikako ne znači da su nosioci ovog imena Mađari, očuvano danas u nadimku *Miklós* – K (Tomić, 2: 216)).
- Mikul**: rum. ime (v. *Micul* <*mic* “mali, malen” – Grk: 131); ime je dosta rasprostranjeno kod Vlaha u Srbiji (DOR: 321), očuvano u istoimenom prezimenu [x 18] u V. (Tomić, 1:223) i u nadimku *Mikul* – Kl (v. niže i *Mikulić*).
- Mikula**: varijanta srp. imena *Nikola* – Grk: 131 (<mađ. *Miklós*). U današnjoj karaševskoj antroponimiji konzervisano je ovo ime u obliku *Mikóla*, koji je 1974. godine bio na četvrtom mestu po učestalosti [x 382] (Tomić, 2: 236)²³, i u različitim varijantama nadimaka [x 44] (Tomić, 2: 216).
- Miloš** (x 2): *Miloš* – srp. ime izvedeno od korena *mil-* + *-oš* (Grk: 134), očuvano kao ime [x 1] – N, prezime – K, Kl, N, R [x 137] i nadimak – Kl, N [x 10] (Tomić, 2: 215).
- Nikola** (x 2) – srp. ime (<grč. *Nikólāos*) (v. gore *Mikóla*).
- Opre**: rum. ime (<*Oprea*, *Opru* <a *opri* “zaustaviti” – DOR: 338; v. i Grk: 151), sačuvano samo u nadimku *Opríca* [x 16] – K (Tomić, 2: 216).
- Orgovan**: *Orgovan* /= *Jorgovan*/ srp. ime tur. porekla (<tur. *ergovan* – Grk: 108).
- Paval** (x 6) – srp. arhaičnija varijanta imena *Pavle* (<grč. *Paulos* /Grk: 153; Šim: 267/), očuvano u istom obliku ili u varijanti *Pável* [x 3] u K, J, N (Tomić, 1: 236) i u nekoliko varijanti nadimaka [x38] (Tomić, 2: 216).
- Pavle** – srp. ime (v. *Paval*).
- Petar** (x 45) – srp. ime *Petar* (<grč. *Pétros* – Grk: 156; Šim: 269), danas najfrekventnije ime [x 561 muško] + *Petrija*, *Pétra* [x 118 ženska] u svim karaševskim naseljima, očuvano i u raznim varijantama nadimaka – *Pe'*

²² Čudno je što ovo srp. ime po obliku nosi čovek sa prezimenom *Olah* „Vlah, Rumun“. Najverovatnije je reč o rumunskoj imigrantskoj porodici asimiliranoj u karaševskoj, pretežno slovenskoj/srpskoj zajednici.

²³ Najfrekventnija tradicionalna karaševska imena 1974. godine bila su: *Pétar* [x 561], *Milja* [x 476], *Đ'ured'* [x 470], *Mikóla* [x 382] (v. Tomić, 2: 235-236).

ca, Pejka, Petrikić'... [x 88] (Tomić, 2: 216) i u prezimenima – *Petráška, Petrika, Petruć 24* [x 40 +11] (Tomić, 1: 223).

- Petre** (x 12) – rumunska varijanta imena *Petar* (Grk: 157; v. rum. i bug. prezime *Petre* – Iord, 363) (v. *Petar*).
- Radosav** – srp. složeno ime od slov. osnova *rad-* + *sll/av* (Grk: 167; Šim: 283).
- Radul** (x 2) – srp. i rum. ime (v. *Radul, Radulj* < korena *rad-* + *-ul /-ulj/* – Grk: 167–168, Šim: 284; DOR: 355).
- Sibo** (x 2): *Sibo* /ili *Siba/* – srpsko ime (<Sibin), zabeleženo u raznim krajevima Srbije (uključujući i u Banatu), kao i na Baniji, Lici, Kordunu, Herceg Novom (Grk: 178, 304; v. i Sibila – Šim: 305).
- Isteje**: *Steje* – srp. ime, v. *Stejak* (<*Stej/a/-* + *-ak*), *Stejo, Steja* /<*Stefan/* /Grk: 187, 310; Šim: 321).
- Istefan** (x 6): *Stefan* – srp. ime (<grč. *Stéphanos* – Grk: 187, Šim: 321), očuvano u nekoliko nadimka [x 11] (Tomić, 2: 236, 219) (v. niže: *Stepan, Stepa*).
- Istepa**: *Stepa* – srp. ime (hipokor. od *Stepan*), očuvan danas u obliku *Stę'pan* [x 28] u svim naseljima osim u J.
- Istepan**: *Stepan* (*p* < *f/ph/* = *Stefan*) – srp. ime gr. porekla (Grk: 187; Šim: 321) očuvano danas (*Stę'pan* [x 28]) u svim naseljima osim u J i u nekoliko nadimka [x 22] (Tomić, 2: 236, 218).
- Istepit'**: *Stepić* – srp. ime izvedeno od *Step/a/-* + *-ić* (Grk: 187; Šim: 321).
- Istojan**: *Stojan* – srp. ime (<*stoj-* + *-an*; Grk: 188; Šim: 323/), očuvano kao prezime u istom obliku [x 2] i u obliku *Stojánović'* [x 15] jedino u K (Tomić, 1: 224).
- Istoyka**: *Stojka* (<*stoj-* + *-ka*) – srp. ime *Stojko* /m.r./, *Stojka* /ž.r./ (Grk: 188, 311; Šim: 324); v. i rum. ime *Stoica* /=*Stojka/* <srp. ili bug. *Stoj* <slov. (DOR: 376–377), očuvano u prezimenu *Stója* [x 7]Kl (Tomić, 1: 224).
- Todor** – srp. ime (v. *Todor* – Grk: 195; Šim: 342), očuvano kao ime u istom obliku u svim karaševskim naseljima [x 67], te u nekoliko varijanti nadimaka [x 21] (Tomić, 2: 236, 218), i kao prezime [x 76]– K, Kl, J, L, V (Tomić, 1: 224).
- Tomasit'** (*Istepan* = prezime ?)²⁴: *Tomasić* ili *Tomašić* – srp. ime izvedeno od *Tomaš* (<*Toma*) + suf. *-ić* (v. i Grk: 195); v. i: *Tomasić* (<*Tomas* + *-ić*; Šim: 343; up. srp. prez. *Tomić*).
- Vilča** (*Olah* = prezime): *Vlča* – srp. arhaično ime od *Vlĭk* (>*Vuk*) + *-ja* (v. Klajn 2: 19–20; up. *Vuk, Vuka, Vuča* – Grk: 61, 235).

²⁴ Budući da su svuda u teferu prvo zabeležena imena, a iza njih prezimena (u ovom slučaju: *Tomasit' Istepan*), nije sasvim sigurno da li je *Tomasić* ime (prema redosledu, jeste) ili je prezime (po obliku); up. sa imenom *Milić* (Grk: 133).

Vince: *Vince* (ili *Vinče* ?) – ovo ime je najverovatnije mađ. porekla (<lat. Vincencius), češće kod katolika (v. hrv. Vincencij/e/, Vinca, Vince – Šim: 363), ređe kod pravoslavaca (v. srp. Vinko /<Vincencius/ – Grk: 53).

Vlayko: *Vlajko* – srp. ime izvedeno od korena *Vlaj/a/-* + *-ko* (Grk: 55), očuvano u nadimcima *Vlajka* [x 1] i *Vlá* [x 17] (Tomić, 2: 219).

Vuk²⁵ (x 4) – srp. ime (<opšteslovenske reči /vkk/ indoevropskog porekla uzeta za ime iz profilaktičkih razloga još u dalekoj prošlosti u slovenskoj zajednici /Grk: 59; Šim: 374/), očuvano u nadimcima *Vuč'ica* [x 1]– L (Tomić, 2: 219) i *Vúja* (nije zabeležen kod Tomića) – K.

3.1.1. U spisku Halasi–Kuna (preuzet iz teftera) popisano je 378 muških osoba koje nose ukupno 66 imena. Po frekvenciji najbrojnija su sledeća hrišćanska kalendarska imena: **ĐURAD** (*Đurđ, Đura, Đurka, Đokić, Gergel*): x 59; **MIHAL** (sa varijantom *Mihajlo* [x 1]): x 58; **PETAR** (sa varijantom *Petre* [x 12]): x 57; **JANOŠ** (sa varijantama *Jovan* [x 6], *Jankul* [x 1], *Janča* [x 1]): x 45; **MIKLOŠ** (sa varijantama *Nikola* [x 2], *Mikula* [x 1]): x 29; **MARTIN**: x 27.

Pored gore navedenih, tu su još i sledeća imena: *Lukač* [x 9], *Paval* [x 7] (i jedna var. – *Pavle*), *Stefan* (sa varijantama *Stepan, Stepić, Steje* [x 1]) [x 9], *Jacob* [x 4], *Filip* [x 2], *Ilije* [x 1], *Kozma* [x 1], *Todor* [x 1], *Tomasić* [x 1], *Fodor* [x 1]. Ukupan broj kalendarskih hrišćanskih imena – 16 (32 sa varijantama, od kojih 9 su stranog porekla).

3.1.2. Na spisku su zabeležena ukupno 22 srpska²⁶ narodna imena, ali sa znatno manjom frekvencijom od kalendarskih: *Bača /Baca/, Bala, Boleša, Bugarin, Dojak, Dušan, Lacko, Radoslav, Stojan, Stojka, Vlča, Vlajko* [x 1], *Dragojlo, Dragomir, Grube /Grubal/, Miloš, Sibo, Vuk* [x 2], *Balaž, Bogdan, Vuk* [x 4]. Manja frekvencija narodnih, slovenskih imena ukazuje na to da je hrišćanstvo među Karaševcima bilo dobro ukorenjeno u drugoj polovini XVI veka.

3.1.3. Zabeleženo je, takođe, 21 ime stranog porekla, od kojih je 11 mađarskih imena (*Antal, Ferençe, Fodor, Gergel, Vince* [x 1], *Fabijan* [x 3], *Lukač* [x 9], *Mikloš* [x 26], *Janoš* [x 43], *Mihal* [x 57], najverovatnije i *Levrince* [x 6]), 8 je rumunskih (*Botoš*²⁷ [x 2], *Ilije, Lupul, Mikla, Mikul, Opre* [x 1], *Radul* [x 2], *Petre* [x 12] i po jedno je turskog (*Jorgovan*), odnosno nemačkog (*Berta* [x 4]) porekla.

3.1.4. Gorenavedenih 66 imena podelili smo u tri velike grupe: *kalendarska (hrišćanska), narodna (slovenska)* i *strana* imena. Statistički posmatrano, svaka od ovih grupa čini ± 1/3 od ukupnog broja imena:

²⁵ Ovaj je oblik novijeg datuma nastao od *Vlk, Vlča*, koji su verovatno doneli srpski doseljenici u karaševsku starinačku zajednicu.

²⁶ Veliki broj njih nalazimo i u Hrvata.

²⁷ Pošto uz ovo ime stoji prezime *Olah*, smatramo da je pozajmljeno iz rumunske antroponimije, a Rumuni su ga pozajmili od Mađara.

I M E N A	Broj	Procenat	
Kalendarska, hrišćanska imena (bez onih sa stranim, neprilagođenim oblikom tipa: <i>Mihal, Mikloš, Janoš, Ference ...</i>)	23	34,84 %	68,18%
Narodna, slovenska imena (uključujući i strana odomaćena i prilagođena imena u duhu srp. jez. kao <i>Durađ, Stepan ...</i>)	22	33,33 %	
Imena stranog porekla tipa: <i>Antal, Gergel, Lupul, Opre, Orgovan</i> i dr.	21	31,81 %	
Ukupno:	66	99,98 %	

Vrednost ovih statističkih podataka jeste relativna jer su mađarski oblici imena prisutni u znatnom broju zahvaljujući politici mađarizacije slovenskog i rumunskog življa koju je stalno pokušavala nametnuti ugarska administracija do zauzimanja Banata od Turaka. Ta politika je sprovedena, pre svega, preko katoličkih sveštenika, koji su u crkvene matične knjige zapisivali pretežno imena (i prezimena) krštenih, venčanih i umrlih u mađarskom obliku, ali to nikako ne znači da su svi nosioci takvih imena bili Mađari²⁸, već su, u najvećem broju slučajeva, to bili Karaševci. I Halasi–Kun u svojoj studiji tvrdi bez dvojbe da su žitelji ovih naselja u ogromnoj većini bili južni Sloveni (Karaševci) (Halasi–Kun: 168).

3.1.5. Rumunska /vlaška/ imena kao što su *Ilije, Petre, Opre, Lupul, Mikul, Radul*, kao i srpsko ime *Vlajko*, svedoče o tome da je već u to vreme u karaševskim naseljima bilo desetak porodica rumunskog porekla, koje su tokom vremena bile asimilirane od autohtonog karaševskog življa.

3.1.6. U teferu nisu zabeležena ženska imena, jer su, po ustaljenoj srednjovekovnoj administrativnoj osmanlijskoj praksi, popisivani samo članovi porodica muškog pola (izuzetno su popisivane samo udovice). Pojedina ženska imena možemo indirektno saznati iz osnova zabeleženih prezimena (v. niže *Katić*, možda i *Ljubić*).

3.2. Prezimena (patronimi):

Andrit' (x 5): *Andrić* – srp. prez. /metronim/ (<*Andr/a/-* + *-ić*).

Antal – prez. nastalo od mađarskog imena (v. gore ime *Antal*).

Antalovit' (x 4): *Antalović* – srp. prez. izvedeno od mađ. imena *Antal* sa složenim suf. *-ović*.

Babit' (x 5): *Babić* – srp. prez. (<*bab-* + *-ić*; Grk: 32), sa dosta visokom frekvencijom i danas u K [x 40] (Tomić, 1: 220).

Batit': *Batić* – srp. prez. (<*Bat/a/-* + *-ić*; Grk: 33).

Beluš: *Beluš* – srp. prez. (<*Bel-* + *-uš*; Grk: 33).

- Bičit’**: *Bicić* (ili *Bičić*) – srp. prez. (<Bic/a/- + -ić ili od Bik/e/- + -ić/ (Grk: 33) (v. danas nadimak *Bikár* – K (Tomić, 2: 210).
- Bila**: *Beła* (ili *Bjela*) – srp. prez. (<Belimir, Beloslav – Grk: 33, 36); danas nadimci *Be’lič’*, *Be’lja* – K (v. i Tomić, 2: 209).
- Blajevit’**: *Blažević* – srp. prez. (<Blaž + -ević, v. i Blažić – Grk: 37), prezime očuvano danas u obliku *Blaž* [x43] u Kl, V i R (Tomić, 1: 221) i u nadimcima *Bláška* – KL, K, *Blaškónja* – Kl, *Bláž* – J, *Blážić* – R [x 13] (Tomić, 2: 210).
- Bočit’**: *Bocić* (ili *Bočić*) – srp. prez. (<Boc/a/- + -ić ili <Boč/a/- + -ić – Grk: 43).
- Bojić**: *Bojic* – srp. prez. (<Boja/- + -ic – Grk: 40).
- Boyit’** (x 2): *Bojić* – srp. prez. (<Boj/a/- + -ić – Grk: 40).
- Borčit’**: *Borčić* (ili *Borčić* ?) – srp. prez. (<Bork/o/- + -ić ili od Borč/a/- + -ić / up. Grk: 43/ ili od korena *bor-* + -čić); danas očuvano u varijanti *Bórka* – K, V [x 62] (Tomić, 1: 221).
- Bortit’**: *Bortić* – srp. prez. nejasnog porekla, verov. izvedeno od korena *bor-* / *bor-iti sel* ili od apelativa *bor/- + -t/a/- + -ić* (v. Klajn 2: 15–16).
- Brayovit’**: *Brajović* – srp. prez. izvedeno od osnove imena *Braj/a/-* sa suf. -ović (up. ime *Brajić* – Grk: 44), danas očuvano u nadimku *Brájka* – Kl [x 13] (Tomić, 2: 211).
- Bruyit’**: *Brujić* – prez. nejasne osnove (možda <*bruj/a/* ili <*brujiti*), izvedeno sa suf. -ić.
- Čirnit’**: *Crnić* – srpsko prez. izvedeno od prideva *crn-* + -ić (Gros, 2011: 225) ili *Črnić* (izvedeno od starijeg oblika istog prideva *črn* (<stsl. *čрънь*), u kojem je konzervisana suglasnička grupa *čr-*).
- Čomit’**: *Čomić* – srp. prez. izvedeno, možda, od pozajmljenice *čom* (mađ. dij. leksema „paketić, zamotuljčić” sa suf. -ić ili *Comić* (izvedeno od nepoznatog korena sa suf. -ić).
- Čornit’**: *Čornić* ili *Cornić* – obe varijante imaju karakteristike srp. prezimena izvedenih sa suf. -ić ali je nejasan koren od kojega je prezime izvedeno. Varijantu *Čornić* mogli bismo dovesti u vezu sa slovenskim pridevskim korenom *čрънь* „crn“ od kojega je sufiksom -ić izvedeno prezime (potporu za ovu pretpostavku imamo u obliku *Čirnit’* sa istom semantikom).
- Čornovit’**: *Čornović* ili *Cornović* – srp. prez. (<č/o/rn- + -ović) /vidi *Čornić/*.
- Dabijivit’**: *Dabiživić* – srp. prez. izvedeno od složenog imena *Dabiživ* (Grk: 71) sa suf. -ić.
- Dikan** (x 2): *Dikan* – srp. prez. izvedeno od imena *Dika* (*Dik/a/- + -an* /Grk: 75; Šim: 73/).
- Dobromir** – srp. prez. postalo od složenog srp. imena *Dobromir*.
- Dojčetit’**: *Dojčetić* – srp. prez. izvedeno od složenog imena *Dojče* sa sufik-

sima -t/a/ + -ić.

Doyit' (x 4): *Dojić* – srp. prez. izvedeno od Doj/a/- sa suf. -ić (v. ime Dojić – Grk: 79).

Domnik: *Dominik* – mađ. prez. postalo od lat. imena iz katoličkog kalendara (<lat. Dominicus), čiji je nosilac katolički sveštenik, najverovatnije mađarske nacionalnosti²⁹.

Dirayit': *Drajić* – srp. prez. izvedeno od imena Draj/a/ (<Dragoljub, Dragomir ...) sa suf. -ić (Grk: 83).

D'okit': *Đokić* – srp. prezime (<Đok/a/- + -ić).

D'urdevit': *Đurđević* – srp. prez. izvedeno od korena *Đurđ-* (<Đur/a/đ- + -ević).

D'urit': *Đurić* – srp. prez. (<Đur/a/- + -ić; v. i ime Đurić – Grk: 90), očuvano danas u nadimcima *Đ'urić'* – L [x 2], *Đ'urić'ić'* – Kl [x 14] (Tomić, 2: 211).

Eflax: *Eflaks* – jeste varijanta tur. oblika *Eflâk* „Vlah, Rumun” (Halasi–Kun, 1983: 168).

Favur (x 2): *Faur* – rum. prez. izvedeno od imenice *faur* “kovač” (Ior: 194).

Filip (x 2) – prez. nastalo od srp. imena gr. porekla Filip (<*Philippos* – ime hrišćanskog svetitelja, v. Grk: 202), danas očuvano u izvedenici *Filipónja* – N [x 4] (Tomić, 1: 221).

Frujit': *Fružić* – srp. prez. izvedeno od imena Frug (<gr. *Fránnos* <lat. *Francus*) sa suf. -ić, v. Grk: 202).

Ivaniča: *Ivanica* – srp. prez. (<Ivan + dem. suf. -ica; up. ime Ivanic – Grk: 98).

Ivanovit' (knez): *Ivanović* – izvedeno srp. prez. (<Ivan + -ović), očuvano u nadimcima *Ivanóvč'ić'*, *Ivanóvski* (Kl), *Ivanič'in*, *Ívić'*, *Ívin* (N), *Ivňjél* (J) i dr. [x 34] (v. Tomić, 2: 213).

Ivčit': *Ivčić* – srp. prez. (<Iv/a/- + -čić); danas očuvano u obliku *Ív'ka* – N, J, Kl [x 42] (Tomić, 1: 222).

Yakup: *Jakob* – iako prema obliku izgleda da je ime turskog porekla, pravilnim iščitavanjem³⁰ antroponima datog u radu Halasi–Kuna skoro sigurno reč je o srp. i hr. hrišćanskom imenu *Jakob* (*Jakov*), koje je u ovom slučaju postalo prezime (Šim: 153–154; Grk: 102).

Yanoş: *Janoš* – najverovatnije je ovo prezime postalo od imena mađ. porekla (<mađ. János) ili je izvedeno, što je u ovom slučaju veoma malo verovatno, od Jan/e/- + -oš” (Grk, 103).

Yovičit': *Jovičić* – srp. prezime (<Jov/a/- + -ičić /v.Klajn 2: 111/), očuvano u prezimenu *Jovának* – L i R [x40] (Tomić, 1: 222) i u nadimcima (v. ime

²⁹ Ovo je sasvim sigurno jer u teferu ispred imena i prezimena stoji reč *pap* „pop“ (pap *Petar Domnik*).

³⁰ Pema mišljenju kolegice Tatjane Katić.

Jovan).

Kalnit': *Kalinić* – srp. prezime (<Kalin/a/- + -ić; Grk: 110, 264), očuvan danas u obliku *Kalina* kao prez. u K [x 7] (Tomić, 1: 221) i nadimak – K [x 1], kao i u dem. obliku *Kalinka* – R [x1] (Tomić, 2: 213).

Katit': *Katić* – srp. prez. (<Kat/a/- + -ić), očuvano u istom obliku jedino u K [x 29] (Tomić, 1: 2.2.1).

Kostadin: *Kostadin* – srp. varijanta imena hrišćanskog svetitelja (<gr. *Konstantinos*, lat. *Constantinus*) postalo prezime (Grk: 113; Šim: 177), danas očuvano u nadimcima *Dina*, *Dinonja* – N, *Đ'inkul*, *Kóč'ul* – L [x 8] (Tomić, 2: 214)³¹.

Kostadinac – srp. prez. (<Kostadin + -ac).

Kostadit': *Kostadić* – srp. prez. (<Kostad/in/- + -ić).

Kotolašit': *Kotolašić* – srp. prez. nastalo od nejasne osnove (up. Kota /<Kosta/, Katalina, Katuška – Grk: 113, 265), najverovatnije od osnove Katal/ina/-sa složenim suf. -uška (Klajn, 2: 139). Ovo je prezime očuvano do danas u oblicima *Kataluša* – N, K, *Kb'bluša* – J [x 26] (Tomić, 1: 221).

Krasit': *Krasić* – srp. prez. (<Kras/a/- + -ić; v. ime *Krasić* – Grk: 114).

Kirstit': *Krstić* – srp. prez. (<Krst/a/- [prevod gr. *Christós*] + -ić), očuvano danas u obliku *Kr'sta* – K [x 32], R [x 4] (Tomić, 1: 221), te u imenu *Kr'sta* [x 40] – Kl, L, R, V (Tomić, 1: 235) i u nadimcima: *Kb'rstić'*, *K/b/rstónja* [x 19] – L i K³², *Krstónić'* – Kl (Tomić, 2: 214).

Layit' (x 2): *Lajić* – srp. prez. (<Laj/a/- [<Lazar] + -ić; Grk: 117), danas očuvano u raznim oblicima prezimena, imena i nadimaka – v. niže prez. *Lazarević* (Tomić, 1: 222; Tomić, 1: 214, 235).

Laklovit': *Laklović* – srp. prez. (<Lak/o/- [<Lazar] + suf. -lović ? - up. Klajn 2: 147; v. niže prez. *Lazarević*).

Lazarevit': *Lazarević* – srp. prez. (<Lazar + -ević, v. *Lajić*), osnova prezimena očuvana u nadimcima /*Lácka*, *Lázar*, *Lazújka* i dr – K, L) i u imenima /*Láckić'* L, V [x 91], *Lácku* – N [/x 2], *Lazújka* – K [x 2] (v. Tomić, 2: 214, 235).

Lubit': *Lubić* ili *Ljubić* – srp. prez. izvedeno od korena *lub-* ili *ljub-* + -ić (v. ime *Ljubić* – Grk: 123), koren prezimena prisutan danas u muškim (*Ljubomir* – K [x 1]) i ženskim imenima (*Ljuba* – K, Kl, J, R [x 22], *Ljubica* – R [x 1]) (Tomić, 2: 237).

Lukač: *Lukač* – srp. prez. izvedeno od Luk/a/- + -ač (v. ime *Lukač* – Grk:121)

³¹ Registrovana su i tri prezimena, ali su njihovi nosioci Romi iz Kl (Tomić, 1: 221) i jedno ime u R (Tomić, 2: 235).

³² Ovaj nadimak smo mi zabeležili i u K (nema ga kod Tomića); obično ga dobijaju porodice čije prezime jeste ili je bilo *Kr'sta*, a nemaju/nisu imali nadimak.

ili je preuzeto iz mađ. antroponimije – Lukács (v. i rum. prez. *Lucaci/ul* – Ior: 283), očuvano danas u obliku *Lúkić'* – L, R [x 13] (Tomić, 1: 222; v. niže *Lukačević*).

- Lukačević'**: *Lukačević* – srp. prez. (<Lukač- + -ević), očuvano danas u prez. *Lukač'ela* – K [x 6], Kl [x 61], N [x 5] (Tomić, 1: 222).
- Lutovit'**: *Lutović* ili *Ljutović* – srp. prez. (<Lut/a/- [<Milutin] + -ović ili od imena Ljut/a/- + -ović; Grk: 121).
- Martin** (x 2) – srp. prez. nastalo od kalendarskog imena Martin (<lat. *Martinus*) (v. gore ime *Martin*).
- Medovit'**: *Medović* – srp. prez. (up. lat. *Ursus*) izvedeno od korena *med/a/-* + -ović (danas postoji samo rumunsko prezime *Ursul* – K³³ [x 1], Kl [x 1], J [x 40]).
- Mihal** (x 3) – mađ. ime (varijanta imena *Mihailo*) koje se koristi i kao prezime (<mađ. *Mihaliy* <gr., lat. *Micháel*), očuvano u prezimenu *Mihájla* [x 59] – K (Tomić, 1: 223).
- Mikit'**: *Mikić* – srp. prez. (<Mik/a/- ili Mik/i/- + -ić).
- Mikla**: *Mikla* – najverovatnije rum. prez. nastalo od imena *Mikla* (<mađ. korena *Mikl/ós/-* + -ja) ili je prodrlo u karaševsku antroponimiju preuzimanjem rum. prez. *Micle/a/* (Ior: 304), ali nije isključeno da potiče od osnove *Mikola* [*Mikl-*] + -ja; očuvano u nadimku *Miklja* – K (Tomić ga, verovatno omaškom, nije zapisao).
- Mikloš** (x): *Mikloš* – prezime (<mađ. imena *Miklós*, ali to ne mora da znači da su nosioci tog prezimena bili etnički Mađari (v. gore ime sa istim oblikom); danas očuvan i kao nadimak u raznim oblicima (v. Tomić, 2: 216).
- Mikula**: *Mikula* – srp. prez. izvedeno od mađ. imena (<*Miklós* /srp.varijanta: *Nikola*); Grk: 131) (v. gore ime *Mikloš*).
- Mikulit'** (x 2): *Mikulić* – srp. prez. izvedeno bilo od rum. antroponima. *Micul*, bilo od osnove imena *Mikull/a/-* sa suf. -ić, očuvano kao prezime u obliku *Mikul* – V [x 18] (Tomić, 1: 223) i u nadimcima *Mikul* – Kl [x 10] (Tomić, 2: 216), *Mikulić'* [x 1] – R (Tomić, 2: 226).
- Mičit'** (x 5): *Micić* ili *Mičić* – srp. prezime izvedeno od *Mic/a/-* (<Mihailo, Milosav ... – v. Grk: 139) ili od *Mič/a/-* (<Mihailo, Milosav ...) sa suf. -ić.
- Milit'**: *Milić* – srp. prezime (<*mil-* + -ić; v. ime Milić – Grk: 133) očuvano u nadimku *Milkić'* [x 12] – K (Tomić, 2: 215).
- Mirčit'**: *Mirčić* – srp. prez. izvedeno od srp. ili rum. imena *Mirč/a/-*, *Mirč/e/-* (od korena *mir-* + -ča /-če /v. Grk: 137/ + suf. -ić ili od korena *mir-* + suf. -čić), ili pak od *Mrčić* – srp. prezime izvedeno od korena *mrk-* (v. Mrkan – ime zaštitnog karaktera; Grk: 141)³⁴ + -ić; ako je reč o prez. *Mirčić*, što je

³³ Nije registrovan u Tomićevim radovima.

³⁴ Smatramo da je ovo prezime moglo nastati izvođenjem od korena *mrk-*, na što nas navodi

najverovatnije, onda je ono sačuvano u prezimenu *Mirč'ónja* [x 55] – Kl, L, V (Tomić, 1: 223) i u nekoliko varijanti u nadimcima [x 19] (Tomić, 2: 215).

Mirkola *Mrkola* – srp. prez. (sa pogrdom nijansom značenja) participskog porekla izvedeno najverovatnije od glagolske osnove *mrka/ti/-* + suf. *-la* (v. Klajn 2: 142) sa disimilacijom *a > o*: *mrkala > mrkola*, ili može biti u pitanju greška u beleženju sufiksa prezimena)³⁵.

Mišit'; *Mišić* – srp. prez. izvedeno od imena *Miš* (<Miloš) ili od apelativa *miš* sa suf. *-ić*, sačuvano danas jedino u nadimku *Miš* [x21] – K (Tomić, 2: 215).

Mitit'; *Mitić* – srp. prez. izvedeno od osnove imena *Mita* (<Dimitrije, Mitar ... – v. Grk: 138) sa suf. *-ić*, očuvano jedino u prezimenu *Mita* [x 82] – K, L, R (Tomić, 1: 223) i u nadimcima *Mič'oda* [x 6] – K, *Mič'ola* [x 13] – Kl, *Mitroš* [x 1] – R (Tomić, 2: 215).

Nenadovit'; *Nenadović* – srp. prez. (<Nenad + *-ović*).

Odojevit'; *Odojević* – srp. prez. izvedeno od imena *Odoje* (Grk:151) sa suf. *-ević*.

Olah (x 8) – mađ. oblik za „Vlah /Rumun/” (Halasi–Kun, 1983: 168).

Paval – starija varijanta biblijskog imena *Pavel* (<gr. *Paulos*, lat. *Paulus*) koje je upotrebljeno i kao prezime /srp./ (Grk: 153; Šim: 267).

Pavlovit' (x 3); *Pavlović* – srp. prez. izvedeno od osnove imena *Pavlle/-* sa suf. *-ović*.

Peyit'; *Pejić* – srp. prez. izvedeno od osnove imena *Pej/a/-* (<Petar, Pantelija ... – Grk:155) sa suf. *-ić*.

Perit'; *Perić* – srp. prezime izvedeno od dem. imena *Per/a/-* (<Petar) sa suf. *-ić*.

Perovit'; *Perović* – srp. prez. (<Per/a/- + suf. *-ović*).

Petar – srp. kalendarsko ime najrasprostranjenije u Karaševaka danas (v. fusionsotu 3)(<gr. *Pétros*, lat. *Petrus*) u funkciji prezimena u ovom slučaju.

Petkovit'; *Petković* – srp. prez. (<Petk/o/- + suf. *-ović*).

Petre (x 2) – rum. prez. i ime (zabeleženo kao ime i u Srba – Grk: 157) (v. rum. prez. *Petre/a/*, bug. *Petre* – Ior: 363).

Petrit'; *Petrić* – srp. prez. izvedeno od korena imena *Pet/a/r-* sa suf. *-ić* (v. ime *Petrić* – Grk: 157; Gros: 21), očuvano danas samo u hipokoristiku od

postojanje u to doba i prezimena **Mirkola** (*Mrkola*), ali do danas očuvano prezime *Mirč'ónja* i više varijanti nadimka sa istom osnovom navodi nas na zaključak da prezime **Mirčit'** treba čitati *Mirčić*.

³⁵ Malo je verovatno izvođenje ovog prezimena od pridevske osnove *mrk-* (Gros, 2011: 225) ili od imena *Mrko* – zaštitno ime/(<Mrkan, Mrkašin – Grk: 141), jer je teško objasniti izvođenje od pridevskih osnova sa suf. *-la*.

imena *Petar*).

Petrovit' (x 2): *Petrović* – srp. prez. (<Pet/a/r- + -ović).

Piraviča: *Piravica* – srp. prez. izvedeno ili od imena *Pira* (<Spiridon – Grk: 158) sa sufiksima *-av* i *-ica*, ili od prideva *prav* sa suf. *-ica*.

Radišit': *Radišić* – srp. prez. (<Radiš/a/- + -ić).

Radul – rum. i srp.³⁶ ime izvedeno od slovenskog korena *rad-* sa rum. suf. *-ul* koje, u ovom slučaju, vrši funkciju prezimena, danas zabeleženo samo jedno prezime (*Rádul*; glava porodice jeste rumunski zet) u K (Tomić, 1: 223).

Selit' (x 2): *Selić* – srp. prez. izvedeno od imena *Sella/-* (<Sekula, Selimir) sa suf. *-ić* (v. ime *Selić* – Grk: 178).

Islanavit': *Slanavić* – srpsko prezime najverovatnije izvedeno od pridevske osnove *slan-* sa sufiksima *-av* i *-ić*.

Sirbin: *Srbin* – etnonim uzet za prezime (v. isti postupak za ime *Srbin*, *Srb* i *dr.* – Grk: 183). Etonim je danas sačuvan u nadimku *Sr'bin*, *Sr'pka* [x 12] – K (Tomić, 2: 217).

Sirbinit': *Srbinić* – srp. prez. (<Srbin + -ić; v. i Gros, 2011: 211).

Istaņul: *Stančul* – rum. ime, ovde u funkciji prezimena, izvedeno od slov./srp. osnove *Stan/e/-* sa srp. suf. *-ča /-če/* i rum. suf. *-ul* (v. rum. prez. *Stanciu*, bug. *Stančo* – Ior: 423); srp. imena *Stanul*, *Stanča*, *Stanče* zabeležena su oblastima sa vlaškim življem u severoistočnoj Srbiji (Negotin, Zaječar), ali i u Nišu i Leskovcu (Grk: 186); prezime je konzervisano u u oblicima nadimaka *Stanč'uka*, var. *Stnč'uka*, *Stanč'ukónja* – K, L, R [x 15] (Tomić, II: 218).

Istefan: *Stefan* – srp. ime u funkciji prezimena (v. gore ime *Stefan*).

Istoyan: *Stojan* – srp. ime u funkciji prezimena (v. gore ime *Stojan*).

Sudar – srp. prez. nastalo od arhaične lekseme *sudar* „sudija“ (Gros, 2011: 256; up. rum. i polj. prez. *Suder* – Ior: 429); danas je sačuvana varijanta *Súdor* [x 1] kao nadimak u K (v. Tomić, II: 218).

Tomaš: *Tomaš* – mađ. prez. (v. mađ. prez. *Tamás* “Toma”, srp. *Tomaš*, rum. *Tomaș* – Ior: 457; Grk: 195).

Tomašit' (x 2): *Tomašić* – srp. prez. (<Tomaš + -ić) (v. niže prez. *Tomić*).

Tomit' (x 2): *Tomić* – srp. prez. (<Tom/a/- + -ić), očuvano u prezimenu *Tóma* [x 48] – K, Kl, J, L, R (Tomić, 1: 224), u nadimku *Tomíč'ka*, *Tomíč'kónja* [x 21] – K, Kl, L (Tomić, 2: 218) i, samo u jednom slučaju, kao ime (*Tóma* – J) (Tomić, 2: 236).

³⁶ Veliki broj imena u Srba izvedenih od navedenog korena sa navedenim sufiksom (*Radul*, *Radula*, *Radule*, *Radulin*, *Radulinko*, *Radulko*, *Radulo*, *Radulj/a/* – Grk: 167–168) ukazuje na to da ga treba smatrati i srpskim.

Troyla: *Trajila* – rum. prez. (<Traj/a/- /<Trajan/ sa suf. -il; v. rum. prez. Trăi-lă, Trăilescu i dr. – Ior: 460) (srp. imena Trajil, Trajilo, zabeležena su u severoistočnoj /sa vlaškim življem/ i u južnoj Srbiji – Grk: 196; Gros, 2011: 131); oblik sačuvan danas u nadimcima *Trejilb* – J [x 1], *Treila* – R [x 1] (Tomić, II: 219).

Udovičevit’: *Udovičević* – srp. prez. izvedeno od osnove imenice *udovica*, *udovičica* sa suf. -ević, sačuvano danas u prez. *Udovica* [x 55] – K, R, V (Tomić, I: 224).

Udovičit’: *Udovičić* – srp. prez. (<*udovic/a/-* sa suf. -ić);

Vlayit’ (x 2): *Vlajić* – srp. prez. najverovatnije izvedeno od etnonima *Vla/h/* sa suf. -ić ili je pak izvedeno od osnove imena *Vlaj/a/-* (<Vladimir, Vladislav ...) sa sufiksom -ić (v. ime Vlajić – Grk: 559).

Vlayko: *Vlajko* – srp. ime u funkciji prezimena (<Vlaj/a/- sa suf. -ko; v. ime Vlajko – Grk: 55), očuvano danas u nadimcima *Vlá* [x 12] i *Vlájka* [x 1] – K (Tomić, II: 219).

3.1.7. U teferu je popisano **161 domaćinstvo**³⁷ i zabeleženo je ukupno **101 prezime**:

POREKLO PREZIMENA	BROJ	PROCENAT %
Srpsko (južnoslovensko)	86	85,14 %
Mađarsko	7	6,93 %
Rumunsko (vlaško)	5	4,95 %
Tursko	1	0,99 %
Srpsko ili mađarsko	2	1,98 %

Za razliku od imena gde je situacija složenija u pogledu određivanja njihovog porekla, kod prezimena je ta analiza mnogo jednostavnija. Iz gornje tabele jasno se vidi da su prezimena srpskog porekla apsolutno dominantna (85,14 %), dok prezimena stranog porekla - mađarska, rumunska i turska skupa jedva dostižu do 14 %. Ti procenti kazuju da je u drugoj polovini XVI veka dominantno stanovništvo u karaševskim naseljima bilo srpsko. U prilog tome govori i činjenica da je zabeleženo čak 59 prezimena (58, 41%) izvedenih sufiksima -ić, -ović / -ević. Šta više, i manje uobičajena prezimena kao što su *Kotolašić*, *Čomić*, *Lukačević*, *Mikulić*, *Mrkola*, *Piravica* i dr, uprkos svojim posebnostima, u osnovi su slovenska, srpska (v. i Halasi–Kun, 1983: 168).

3.1.8. Dvadesetak imena koriste se i kao prezimena (*Dobromir*, *Filip*, *Jakob*, *Janoš*, *Kostadin*, *Martin*, *Mihal*, *Mikloš*, *Mikula*, *Paval*, *Petar*, *Petre*, *Radul*, *Stefan*, *Stojan* i dr), što nije neočekivano ako imamo u vidu da su patronimi većinom nastajali od imena, te da su se oni tek u XVI veku počeli ustanovljavati i ustaljivati (posle Tridentskog koncila Rimokatoličke crkve iz 1545. godine), na čemu su nastojavale državne administracije (mađarska, austrijska kasnije), naro-

čito posredstvom Katoličke crkve (v. Grković, 2017: 203).

3.1.9. Četiri etnonima uzeta su za prezimena: *Olah, Eflaks, Srbin i Srbinić*, koja, zajedno sa prezimenima *Trojila, Favur, Vlajko, Radul, Petre, Mikulić*, možda i *Mikla*, čiji oblici svojom semantikom upućuju ili ukazuju takođe na etničko poreklo, predstavljaju uverljiv dokaz da su u drugoj polovini XVI veka u karaševskim naseljima već bile nastanjene srpske izbeglice i nekoliko rumunskih/vlaških porodica iz krajeva južno od Dunava, kao i to da je proces mešanja autohtonog slovenskog (karaševskog, srpskog) življa sa doseljenim Srbima i Rumunima bio započeo. Prezimena *Antal, Antalaović, Dominik* i možda još koje, upućuju na zaključak da je među Karaševcima bilo i nekoliko žitelja mađarskog porekla.

3.1.10. Znatan broj imena i prezimena danas ne postoji više u karaševskom antroponimijskom sistemu: *Antal, Boleša, Dušan, Dragojlo, Gruba, Vuk* i dr. (imena) / *Bojević, Đokić, Ivanović, Petrović, Nenadović, Olah* i dr. (prezimena). Uzroci su brojni. U slučaju imena, potpuno pokatoličavanje Karaševaka do početka XVIII veka imalo je za posledicu generalisanu upotrebu crkvenih, kalendarskih imena /po imenima hrišćanskih svetitelja/ (*Mihal* <*Mihajlo* /danas: *Milja*, *Mikloš* <*Nikola* /danas: *Mikóla*/, *Petar*; *Martin, Ivan, Đurađ* /danas: *Đ'uređ'* i dr.), trend koji je očuvan do pred sam kraj XX veka (v. Tomić, 2: 235–238). Kod prezimena je više uzroka doprinelo njihovom nestanku, od kojih navodimo sledeće: a) slaba stabilnost prezimena u tom periodu srednjeg veka; b) nestanak potomaka po muškoj liniji; c) politika mađarske i drugih administracija brisanja tragova slovenskog, srpskog identiteta, najčešće brisanjem /ignorisanjem/ suf. *-ić, -ović, -ević* (*Toma* <*Tomić*, *Borka* <*Borčić*, *Krsta* <*Krstić* itd.).

3.1.11. Brojna imena i/ili prezimena očuvana su do danas u raznim oblicima /varijantama/ u nadimcima (*Brajka, Đura, Jankul, Lupul, Mikloš, Gerga, Stojka, Jova* /<*Jovan*/), *Mikul, Miklja, Blaž, Brajka, Ivka* i dr) i, ređe, u prezimenima (*Kalina, Katić, Gerga, Đurkica, Janča, Lukačela, Mirčonja, Mita, Peja, Stojan/ović* /, *Udovica* i dr).

4. Zaključna razmatranja

Polazeći od analize antroponimijske građe, pokušaćemo u ovom razmatranju da iznesemo sintezne zaključke koji se tiču sledećih problema: etnički sastav i poreklo karaševskog življa, starina Karaševaka u Banatu i versko stanje u karaševskim naseljima u drugoj polovini XVI veka.

3.2. Etnički sastav i poreklo karaševskog življa

3.2.1. U teferu su imena i prezimena poreznika beležena po slovenskom modelu, to jest prvo ime, potom prezime (npr. *Diragoylo Lazarevit', Boždan D'urdevit'* itd.), što ukazuje na činjenicu da je reč o većinskom (južno)sloven-

skom življu, što je konstatovao i Halasi–Kun (1983: 168). Inače slovenska struktura većine antroponima to bez dvojbe potvrđuje (v. gore procenat slovenskih (narodnih) imena /3.1.4/ i prezimena /3.2.1/).

3.2.2. Budući da je načelnik karaševskih naselja bio Đurađ Ivanović (*D'urd' Ivanovič*), koji je, sudeći po imenu i prezimenu, bez sumnje bio Srbin, logično je zaključiti da je većinski živalj svog predstavnika izabrao iz svojih redova.

3.2.3. Veliki broj imena (Pavle, Yovan, D'urad', Dušan /*Dušan*/, Miloš /*Miloš*/, Istefan /*Stefan*/ i dr.) i prezimena (D'urdevit' /*Đurđević*/, Yovičit' /*Jovičić*/, Sirbin /*Srbin*/, Sirbinit' /*Srbinić*/ i dr) koja se pretežno koriste u Srba, predstavljaju takođe dokaz o srpskom poreklu Karaševaka. Najuverljiviji primer u tom pogledu jeste prezime **Kirstit'** /*Krštić*/, izvedeno od apelativa *krst*, specifičan za srpski jezički areal, dok je u hrvatskom arealu u opticaju *križ*. Od srpskog apelativa *krst* izvedeno je prezime sa deminutivnim sufixom *-ić*. Prezime *Krštić* očuvano je u današnjoj karaševskoj antroponimiji sa oblikom *Kr'sta* u imenima, prezimenima i nadimcima, u velikom broju – ukupno 95 antroponima. Ovde treba dodati da je u rečniku Karaševaka, uprkos njihovoj katoličkoj veroispovesti i dugotrajnom uticaju katoličke crkvene literature na njih, korenska leksema *krst* veoma rasprostranjena danas³⁸ i zastupljena je i u toponimiji (*Kod' kr'sta*, *Prikr'sć'e* – K, *Krštónja* – V, i dr). Leksema *kriš*³⁹ upotrebljava se samo u 2–3 situacije, naime u onim koje su u tesnoj vezi sa crkvenim obredima (*idemo prit kriš³⁹ ili, ređe, u psovka (Kriš³⁹ ti jebém!)*), što ukazuje na to da je ona ušla u govore Karaševaka posredstvom Katoličke crkve (v. Radan, 1996: 140–141; Radan, 2015: 136, 235).

3.2.4. Način tvorbe ili semantika imena kao što su *Ilije*, *Jankul*, *Vlajko*, kao i prezimena tipa *Mirčić*, *Vlajić*, *Stančul*, *Mikla*, ukazuju na proces mešanja slovenskog (karaševskog, srpskog) življa sa vlaškim (rumunskim), odnosno mađarskim (v. prez. *Antalović*) i drugim doseljenicima. U tom pogledu, prezime *Mirčić* jeste veoma elokventno za ilustraciju procesa suživota slovenskog sa rumunskim življem ne samo u Karaškoj dolini, već i na teritoriji cele Rumunije (v. rum. ime *Mircea*).

3.2.5. Gore navedene činjenice upućuju na zaključak da je etnička struktura stanovnika karaševskih naselja u drugoj polovini XVI veka bila u veoma visokom procentu slovenskog, srpskog porekla (v. procenat prezimena: 85,14 % i imena: 68,18 %), a ideo neslovenskog etničkog elementa (vlaškog, mađarsog) je u to doba bio dosta mali (v. gore tablice – 3.1.4, 3.2.1, kao i imena stranog porekla

³⁸ Evo nekoliko primera: *se kr'stim, se prikr'stim, kakó te krsté* „koji ti je nadimak“, *glédi ukrst / glédi ukr'stice/, ne mógu da ji raskr'ste* „ne mogu da ih razdvoje“, *Krštóvdan, krštáš* „dugački sto sa ukrštenim nogama“, *plástim žito u krstéve* i dr.

³⁹ Reč je o dočekivanju hodočasnika koji se vraćaju iz katoličkih manastira Radne ili Čiklove.

i prezimena nastalih od etnonima). Napomenimo još i to da je među autohtonim slovensko–karaševskim, srpskim življem najverovatnije bilo i žitelja bugarskog porekla (v. ime *Bugarin*), dakako, u malom broju (v. i Radan, 2011: 455), ali veoma visok procenat zabeleženih imena i prezimena Karaševaka, bez dvojbe, imaju srpski oblik, što govori u prilog tome da su Karaševci sa etničkog stanovišta Srbi.

3.2.6. Upoređujući statističke podatke vezane za poreklo starih (*Mufasal* 579 i spisak Kriste Zach) i savremenih prezimena Karaševaka, može se steći uvid u promene nastale u etničkom sastavu karaševske enklave.

3.3. *Starina Karaševaka u Banatu*

3.3.1. Postojanje varijantnih parova imena tipa *Paval – Pavle*, *Mikloš – Nikola*, *Mihal – Mihajlo* jeste takođe dokaz da su se u karaševska naselja u vreme seoba iz XIV–XVI veka doselile srpske izbeglice iz oblasti južno od Dunava (Radan, 2013: 434). Najuverljiviji primer koji najbolje potkrepljuje ovaj zaključak jeste arhaičniji oblik imena *Vlča* i njegova novija varijanta – *Vuk*, što govori da je kod autohtonih Karaševaka (starosedelaca) u upotrebi bio stariji oblik sa vokalnim *l* u osnovi imena (bez prelaza *l > u*), a kod doseljenika noviji oblik *Vuk* (sa prelazom *l > u*). To znači da je proces prelaza vokalnog *l* u *u* (*l > u*) u južnim i jugoistočnim krajevima Srbije (kosovsko–resavski i prizrensko–timočki dijalekat) najverovatnije započeo krajem XIV i privođen kraju sredinom XV veka (Radan, 2015: 133–135), a izbeglice iz navedenih oblasti, koje su se doselile u Karašku dolinu otprilike u tom periodu (Radan, 2015: 268), u svom govoru / svojim govorima/ sigurno su već u znatnoj meri ovaj proces bile sprovele, mada, najverovatnije, on nije tada u potpunosti bio zagospodario. Tu su novinu sa sobom doseljenici doneli u karaševsku sredinu, što objašnjava postojanje novije varijante imena *Vuk*⁴⁰ paralelno sa starim oblikom *Vlča*.

3.3.2. U teferu su zapisana pojedina imena – *Paval*, *Vlča* (v. 4.2.1) i prezimena sa konzerviranim arhaizmima u svojim osnovama: *Bela* (konzervisana stara fonološka vrednost *jat–a: e*), *Čornić*, *Čornović*, *Črnić* (konzervisana konsonantska grupa *čr-*) ili koja pripadaju arhaičnoj leksici: *Sudar* (v. Radan, 2015: 92–102, 194–195). Ovakva imena i prezimena dokaz su da se najstariji slovenski sloj srpskog tipa nalazio u Banatu od ranog srednjeg veka. Analiza sadašnjih govora Karaševaka, uprkos mešanju sa govorima srpskih doseljenika koji su ostavili izvesne tragove u govorima ovog življa, ukazuje na to da su karaševski govori ipak očuvali u velikoj meri svoju arhaičnost, te se danas smatraju najarhaičnim srpskim (ekavskim) govorima (Radan, 2015: 253–268).

3.4. *Versko stanje*

⁴⁰ I još nekoliko leksema koje su do danas opstale sa *u < l* u govorima Karaševaka – *dúžan* /naporedo sa *dl'žan*/, *Dugalija* /nadimak/, etnonim *Búgar* /v. gore ime *Bugarin*/ (v. Radan, 2015: 127–128).

3.4.1. Tvrđnja Halasi–Kuna (1983: 168) da je još u ranom periodu turske vladavine Banatom karaševski živalj bio pretežno katoličke veroispovesti čini nam se neutemeljenom. Tačno je da znatan broj imena i prezimena hrišćanskog porekla imaju mađarski /katolički/ oblik (*Janoš, Mihal, Tomaš, Lukač, Antal/ović/* i dr.), međutim, nemoguće je da su nosioci tih imena i prezimena bili isključivo Mađari (v. 3.1.4. i 3.2.4), a sa tim se slaže i Halasi–Kun, što potvrđuje i visok procenat prezimena. Velika frekvencija kalendarskih, hrišćanskih imena sa mađarskim oblikom može se objasniti konstantnom politikom mađarske administracije pomađarivanja (kosmetizacije) slovenskih imena i prezimena, politiku koju su najefikasnije i neosetno sprovodili u delo katolički sveštenici pri zavodeњу imena i prezimena u matične knjige rođenih, krštenih i umrlih žitelja katolika. Ponekad su mađarski činovnici i nenamerno, u duhu adaptacije na svoj maternji jezik, pomađarivali antroponime lokalnog slovenskog življa (v. 3.1.4, 3.2.4). Neosporno je da postojanje ovih imena jeste dokaz da je katolika među Karaševcima bilo u to vreme, ali danas je veoma teško, ako ne i nemoguće, proceniti da li su katolici ili pravoslavci bili u većini. Sudeći i po zapisima iz srednjovekovnih izvora da su bili šizmatici, smatramo da su pravoslavci bili u većini. U svakom slučaju, Halasi–Kun je po prvi put u svojoj studiji izneo dokaz da je deo Karaševaka bio pravoslavne vere (v. 2.2.1). Da Karaševci u to doba nisu bili većinom pravoslavne vere (*šizmatici* u dokumentima), ne bi iz Rima bila poslata katolička misija 1628. godine u Karaševo (i, uopšte, u Banat) (Radan, 2015: 53–57; Radan, 2011: 448). Inače, visoka frekvencija mađarskih imena više svedoči „o dominantnoj poziciji mađarskog katolicizma u jugoistočnoj Evropi“ (Halasi–Kun, 1983: 168), nego o prevashodno katoličkoj veroispovesti Karaševaka.

3.4.2. Sudeći prema rezultatima analize antroponima, ali i prema podacima iz raznih izvora, nameće se zaključak da je verska struktura žitelja karaševskih naselja bila mešovita, tj. kako u jednom pismu iz XV veka papa piše da je saznao „da u ovom delu Ugarske, koja se graniči sa Srbijom, žive mnogi hrišćani kršteni po grčkom obredu zajedno sa katolicima i pomešani sa njima“ (Radan, 2015; 52–53).

Literatura

- Frigyes, II–1: Frigyes, Pesty. *Krassó vármegye történeté*, II, 1. Budapest: 1884.
- Grković, 2017: Грковић, Милица. *Лична имена у српском народу*. Нови Сад: Прометеј.
- Gros, 2011: Вавић Грос, Загорка. *Презимена су чуварии нашег језика*: Нови Сад: Прометеј • Обреновац: Библиотека „Влада Аксентијевић“.
- Halasi–Kun, 1983: Halasi–Kun, Tibor. *Ottoman Data and the History of the Krašovans* [Otomanski podaci i istorija *Krašovana*]. Wiesbaden: *ARCHIVUM EURASIAE MEDII AEVI*, Tomus III. (P. B. Golden, T. Halasi–Kun, Th. S. Noonan – redige-

- runt), Otto Harrassowitz, 1983, str. 157–182.
- Klaјn 2: Клајн, Иван. *Творба речи у савременом српском језику*. Други део. *Суфиксација и конверзија*. Београд: Прилози граматици српског језика, II, 2003.
- Mihalik, 2021: Mihalik, Sándor. *Istoria Reșiței – Oameni și locuri – din vremuri de mult uitate* (Prefață de Ioan Popa; cuvânt înainte de Mihalik Sándor; traducere și ediție critică de Dr. Varga Attila). Cluj–Napoca: ACADEMIA ROMÂNĂ • Institutul de Istorie "Gheorghe Barițiu" din Cluj–Napoca • Primăria Municipiului Reșița, Ed. Argonaut, 2021.
- Radan, 1996: Radan, Mihai N. Lexicul carașovean în ALR. Timișoara: *Probleme de filologie slavă (Studii, articole, prelegeri)*, IV, Universitatea de Vest Timișoara, Tipografia Universității de Vest din Timișoara, 1996, p. 137–147.
- Radan, 2004: Радан, Михај Н. *У походе тајновитом Карашу. Етнолошке и фолклористичке студије*. Темишвар: Савез Срба у Румунији.
- Radan, 2011: Радан, Михај Н. Карашевска антропонимија у прошлости и данас. Крагујевац: *Књижевни (стандардни) језик и језик књижевности. Српски језик, књижевност, уметност*. Зборник радова са V међународног научног скупа одржаног на Филолошко–уметничком факултету у Крагујевцу (29–30. X 2010), стр. 445–458.
- Radan, 2013: Неке заједничке особине банатских и карашевских говора. Њихово порекло и значај. Ниш: *Годишњак за српски језик*, Год. XXVI, бр. 13, Универзитет у Нишу, Филозофски факултет Ниш, 2013, стр. 433–450
- Radan, 2015: Радан, Михај Н. *Фонетика и фонологија карашевских говора данас. Прилози проучавању српских говора у Румунији*. Нови Сад: Филозофски факултет у Новом Саду • Институт за српски језик САНУ, Београд • Матица српска, Нови Сад; КриМел, Будисава.
- Radan, Uskatu, 2015a: Радан, Михај Н, Ускату, Миљана–Радмила. О етничком пореклу карашевске енклаве – стварност и мит. Нови Сад: *Језици и културе у времену и простору IV/1: Тематски зборник*, Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, 2015, стр. 87–102.
- Simu, 1924: Simu, Traian. Carașova și Carașovenii. Schiță istorică–etnografică. Craiova: *Arhivele Olteniei*, anul III, nr. 16, Noembrie–Decembrie, 1924, str. 477–486.
- Surdu, 1970: Surdu, Bujor. Aspecte privitoare la situația Banatului în 1743. Cluj: *Anuarul Institutului de Istorie din Cluj*, Tomul XIII, Academia Republicii Socialiste România, Filiala Cluj, p. 7–67.

Bibliografske skraćénice

- TMar: Maretić, Tomo. *O narodnim imenima i prezimenima u Hrvata i Srba*. Zagreb: Rad LXXXI, str. 81–146, LXXXII, str. 69–154, JAZU, 1886.
- Tomić, 1: Tomić, Mile. *Antroponimija Karaševaca*. Novi Sad: Poseban otisak iz Zbor-

nika za filologiju i lingvistiku, XV/2, 1972, str. 213–227.

Tomić, 2: Tomić, Mile. Antroponimija Karaševaca II. Novi Sad: Poseban otisak iz *Zbornika za filologiju i lingvistiku*, XVII/1 za 1974, str. 207–240.

Zach, 1979: Zach, Krista. *Die bosnische Franziskanermission des 17. Jahrhunderts im südöstlichen Niederungarn. Aspekte ethnisch-konfessioneller in der Siedlungsgeschichte Niederungarns* [Муџија босанских фрањеваца у југоисточном делу Доње Угарске у XVII веку. Етничко-конфесионални аспекти у Доњој Угарској], 13. München: Dr. Rudolf Trofenik, 1979.

Rečnici

DEL: Ciorănescu, Alexandru. *Dicționarul etimologic al limbii române*. București: Editura SAECULUM I. O., 2007.

DO: Ionescu, Cristian. *Dicționar de onomastică*. [București]: Editura Elion, 2004.

DOR: Constantinescu, N. A. *Dicționar onomastic românesc*. Academia Republicii Populare Române, Comisia pentru studiul formării limbii și poporului român: Editura Academiei Republicii Populare Române, 1963.

Grk: Грковић, Милица. *Речник личних имена код Срба*. Београд: Вук Караџић [1977].

Iord: Iordan, Iorgu. *Dicționar al numelor de familie românești*. București: Editura Științifică și Enciclopedică, 1983.

Šim: Šimundić, Mate. *Rječnik osobnih imena*. Zagreb: Nakladni zavod Matice Hrvatske, 1988.

Leksičke skraćénice

bug. – bugarski
dem. – deminutiv
gr. – grčki
hr. – hrvatski
ž.r. – ženski rod
lat. – latinski
mađ. – mađarski
m.r. – muški rod
nem. – nemački
pref. – prefiks

prez. – prezime
rum. – rumunski
srp. i hr. – srpski, hrvatski
slov. – slovenski
srp. – srpski
stslov. – staroslovenski
suf. – sufiks
tur. – turski
var. – varijanta

Skraćenice za karaševska naselja

J – Jábalče (rum. zvanični naziv: Iabalcea)	N – Nérmiđ (Nérmet)
K – Karáševo (Caráșova)	R – Rávník (Ráfnic)
Kl – Klokótič (Clócotici)	V – Vódnik (Vódnic)
L – Lúpak (Lúpac)	

*Mihaj N. Radan
Miljana–Radmila Uskatu*

SUR L'ANTHROPONYMIE CARASOVAN DU XVI-e SIÈCLE

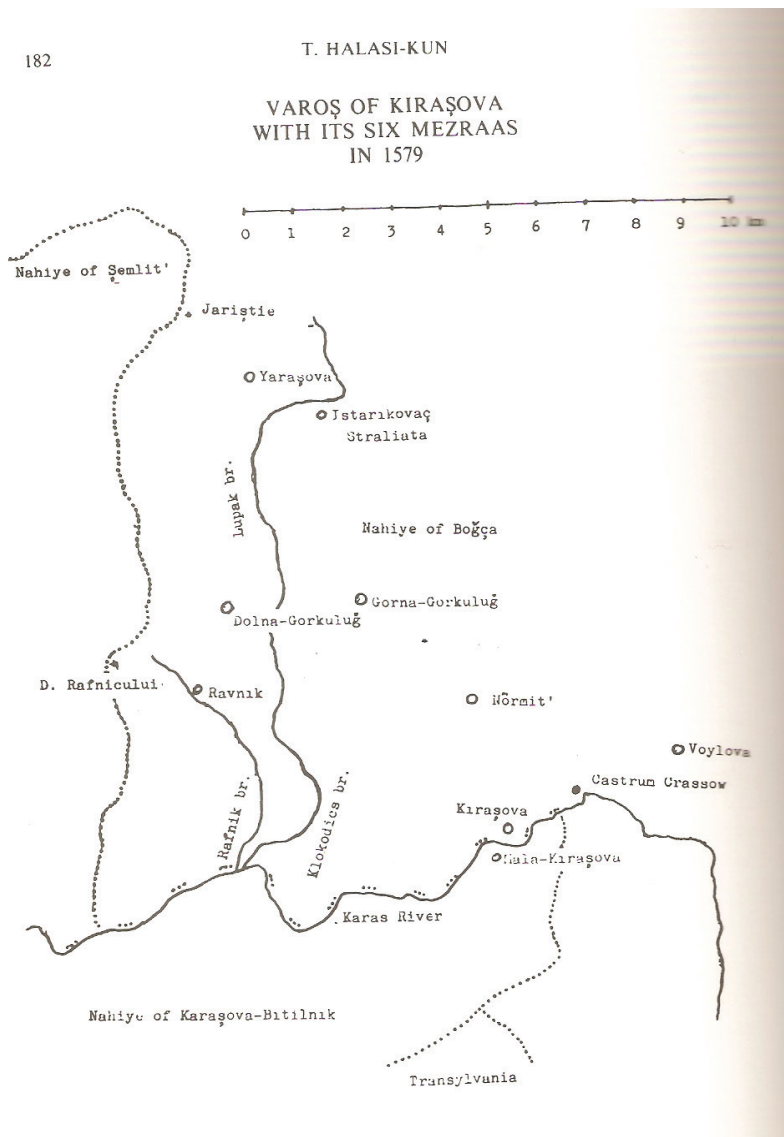
Résumé

Étant donné que les recherches anthroponymiques peuvent contribuer d'une manière substantielle au décryptage de l'origine ethnique d'une communauté, l'objectif principal de cette recherche est de révéler la structure ethnique de l'enclave de Carășova à partir de la seconde moitié du XVI-e siècle, en analysant les anthroponymes enregistrés dans un defter (registre) turc de 1579. En même temps, la mise en évidence des données concernant la confession des habitants de Carășova à partir du document mentionné constitue le deuxième objectif important de la recherche.

Mots-clés: Carashovènes, Banat, defter turc (registre de recensement cadastral), anthroponymes, structure ethnique, dénomination religieuse des Carashovènes

Aneksi

Sl. 1. Varoš Karaševo sa svojih šest mezraa 1579. godine (Prema Halasi-Kun, 1983: 182)

Sl. 2. Deo spiska sa imenima i prezimenima poreznih obveznika (Halasi–Kun, str. 165)

THE KRAŠOVANS

165

mountain shepherdery. Thus, though the six *mezraas* are listed in the register without any mention of inhabitants, this does not have to mean that they were really unpopulated at the time of the conscription. Rather, what seems to be more plausible, the population, for convenience's sake and/or in accordance with a pre-existing pattern, might simply have been registered centrally. This would account for the unusually high number of households (161 altogether) registered as belonging to *Varoş-i Kiraşova*, which places it right after *Tımışvar* in size where the number of inhabitants is concerned.

Also, additional interesting information can be gained, and conclusions drawn on the population from the personal names offered by the *Mufassal* in the individual listing of the taxpayers, which is as follows:

- [199²²] //... Varoş-i Kiraşova, tâbi-i m. Petre Mişit' c., Paval veledes m., D'urka Miçit' c., Petar veledes m., Mihâl veledes m., Levriņçe²² veledes m., Petre veledes m., Mikloş Bojiç c., Fabyan veledes m., Kozma Mirçit' c., Martin Lubit' c., Lukaç veledes m., Vlayko Mihâl c., Yovan Sudar c., Nikola veledes m., Petar biraderes m., İstefan Miçit' c., Yanoş veledes m., Mihâl veledes m., Yanoşa veledes m., Paval Miçit' c., Mihâl veledes m., Levriņçe veledes m., Mikloş Petrovit' c., Petar veledes m., [199²¹] D'urd' biraderes m., İsteye Vlayko c., Petre veledes m., // Mihâl veledes m., Boğdan D'urdevit' c., Mihâl biraderes m., Fodor Tomaş c., Yanoş veledes m., Dırağoylo Lazarevit' c., Petar veledes m., Dırağoylo veledes m., Grube — ? — c., D'urka veledes m., Yanoş Perovit' c., Mikloş — ? — c., İstefan veledes m., Lukaç veledes m., Mihâl biraderes m., D'urad' Perit' c., Petar veledes m., Mihâl veledes m., Martin Odoyevit' c., Filip Yanoş c., Yanoş Filip m., Mikloş veledes m., Istoyan Olah c., Yanoş veledes m., Vinçe veledes m., D'ura veledes m., Laçko Yoviçit' c., Martin veledes m., Petar veledes m., Boleşa veledes m., Yanoş Udoviçit' c., Dırağomir Milit' c., Mihâl Udoviçevit' c., Mihâl Çirnit' c., Yanoş veledes m., D'urad' Sirbinit' c., Mihâl veledes m., Mihâl Radul c., Mikloş veledes m., Lukaç Olah c., D'urad' veledes m., Petar Çornovit' c., Lupul veledes m., D'urad' veledes m., Mikla biraderes m., Martin İviçit' c., Mihâl biraderes m., Yanoş biraderes m., Mihâl veledes m., D'okit' veledes m., Filip D'okit' c., Mihâl veledes m., Yanoş veledes m., Mihâl — ? — c., Yanoş veledes m., D'urd' biraderes m., Mikloş biraderes m., Martin Mikla c., Paval veledes m., Orğovan veledes m., [199²²] Duşan Olah c., Nikola Eflax c., Petar Dıkan c., // Vuk veledes m., Mihâl Dıkan c., Boğdan Ivaniça c., Levriņçe veledes m., Mikul

²²Though not clearly indicated in the *siyakat* script, the final *-e* can be assumed from the *Vinçe* (Hung. *Vintse*) form below/above. Same is the case with *Ference* below.

1. 3: Izvod iz *Mufasssal*-a 579 (preuzeto iz studije Halasi-Kuna, *Ottoman Data and the History of the Krašovans*, str.170–171)

